KOTIOPETUS PERUSOPETUKSESSA

Rautalammin kunta

Oppivelvollisen on osallistuttava perusopetuslain mukaisesti järjestettyyn perusopetukseen tai saatava muutoin perusopetuksen oppimäärää vastaavat tiedot. Perusopetuksen oppimäärää vastaavat tiedot ja taidot voi hankkia perusopetukseen osallistumisen sijasta esimerkiksi opiskelemalla kotona, mitä kutsutaan jäljempänä kotiopetukseksi.

Kotiopetus ei edellytä lupaa viranomaisilta eli käytännössä kunnan opetustoimelta. Kotiopetukseen siirtymisestä tai kotiopetuksen aloittamisesta päättää huoltaja.

1. Huoltajan vastuut ja velvollisuudet

   Huoltajan tulee ilmoittaa asuinkuntaan lapsensa siirtymisestä kotiopetukseen. Ilmoitus tehdään kirjallisesti perusopetuksen rehtorille.

   Kotiopetuksessa huoltaja vastaa perusopetuksen oppimäärää vastaavien tietojen ja taitojen saavuttamisesta ja oppivelvollisen edistymisestä. Huoltaja, joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta laiminlyö velvollisuutensa valvoa oppivelvollisuuden suorittamista, voidaan tuomita oppivelvollisen valvonnan laiminlyönnistä sakkoon.

   Huoltaja vastaa oppivelvollisen opintojen järjestelyistä, kuten oppimateriaalien hankkimisesta ja varsinaisesta opiskelusta.

2. Asuinkunnan velvollisuudet

   Asuinkunnan tulee valvoa kotiopetuksessa olevan oppivelvollisen edistymistä.

   Rautalammin kunta **ei** järjestä kotiopetuksessa olevalle oppivelvolliselle seuraavia palveluja tai etuuksia:
   - opetus
   - oppimisen ja koulunkäynnin tuki
   - maksuttomat oppimateriaalit, työvälineet ja -aineet
   - oppilashuolto
   - maksuton kouluruokailu
   - koulukuljetus

3. Oppivelvollisen edistymisen valvonta

   Lainsäädäntö ei sisällä määräyksiä valvonnan käytännön järjestelyistä, vaan niistä päätetään paikallisesti.

Rautalammin kunnan kotiopetusta koskevan ohjeistuksen mukaan perusopetuksen rehtori nimeää tehtävään *tutkivan opettajan*. Huoltaja voi ehdottaa tutkivaa opettajaa, mutta päätösvalta asiassa on aina asuinkunnalla.

Tutkiva opettaja on yhteydessä huoltajaan ja sopii valvonnan käytännön järjestelyistä. Tutkiva opettaja käy huoltajan kanssa läpi huoltajan ja asuinkunnan vastuut ja velvoitteet.

Oppivelvollisen edistymistä seurataan suhteessa Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin (2014) niihin myöhemmin tehtyine muutoksineen. Huoltaja voi noudattaa kotiopetuksen toteutuksessa Rautalammin perusopetuksen paikallista opetussuunnitelmaa. Mikäli huoltajalla on kotiopetuksen toteuttamista varten oma suunnitelma, hän toimittaa sen tutkivalle opettajalle.

Lainsäädännössä ei ole määritelty, kuinka usein valvontatilaisuuksia järjestetään. Rautalammin kunnan kotiopetuksen ohjeistuksen mukaan valvontatilaisuuksia on 1-2 kertaa vuodessa. Tutkiva opettaja päättää niiden ajankohdasta sekä halutessaan useamman tilaisuuden järjestämisestä.

Valvontatilaisuuksissa edistymistä seurataan erilaisilla menetelmillä: keskustelut, portfoliot, kirjalliset ja suulliset kokeet ja muut näytöt. Näytöt voivat olla esimerkiksi taitojen osoittamista erilaisin suorituksin itse valvontatilanteissa. Ne voivat olla myös opiskelua ja sen tuotoksia kuvaavia erilaisia näyttöjä.

Näyttötilanteita voidaan järjestää koululla tai erilaisissa oppimisympäristöissä, kuten luonnossa, liikuntapaikoissa tai laboratoriossa.

Valvontatilaisuuksissa tehdyn edistymisen arvioinnin jälkeen tutkiva opettaja laatii oppivelvollisen edistymisestä kirjallisen selosteen, joka toimitetaan lähikoulun rehtorille ja huoltajalle. **Seloste ei ole todistus**.

Selosteeseen voidaan kirjata esimerkiksi seuraavasti: ” (...) on kotiopetuksessa edistynyt perusopetuksen koko oppimäärän tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen mukaisesti.”

4. Perusopetuksen oppimäärä

Oppivelvollisen on saatava kotiopetuksessa Opetushallituksen päättämissä Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa (2014) määrätyt perusopetuksen oppimäärää vastaavat tiedot ja taidot. Oppivelvollisen tulee opiskella kaikkia niiden oppiaineiden opetuksen tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä, jotka kuuluvat perusopetuksen oppimäärään.

Perusopetuksen oppimäärä sisältää seuraavat yhteiset oppiaineet:

äidinkieli ja kirjallisuus
toinen kotimainen kieli, ruotsi tai suomi

vieras kieli
ympäristöoppi
terveystieto
uskonto tai elämänkatsomustieto
historia
yhteiskuntaoppi
matematiikka
fysiikka
kemia
biologia
maantieto
liikunta
musiikki
kuvataide
käsityö
kotitalous

Kotiopetuksessa olevan oppivelvollisen ei tarvitse opiskella valinnaisia aineita tai taide- ja taitoaineiden valinnaisia. Huoltajan vastuulla olevan oppivelvollisuusikäiselle annettavan kotiopetuksen ei tarvitse sisältää oppilaanohjausta.

Huoltajan päätöksellä kotona opiskelevaa ei voida vapauttaa jonkin perusopetuksen oppimäärään kuuluvan yhteisen aineen opiskelusta.

Perusopetuslain 26 §:n 1 momentin mukaan perusopetuksen suorittaminen päättyy, kun perusopetuksen oppimäärä on suoritettu tai viimeistään sen lukuvuoden koulutyön päättyessä sinä kalenterivuonna, jona oppilas täyttää 17 vuotta.

5. Erityinen tutkinto

Kotiopetuksessa olevalle oppivelvolliselle ei anneta opinnoistaan todistuksia. Jos huoltaja haluaa lapsensa saavan opinnoistaan todistuksen, hänen on osallistuttava erityiseen tutkintoon.

Perusopetuksen oppimäärä tai sen osa voidaan suorittaa perusopetuslaissa ja -asetuksessa (Perusopetuslaki 38 §, perusopetusasetus 23 §) tarkoitetussa erityisessä tutkinnossa. Erityisen tutkinnon voi järjestää se, jolla on lupa järjestää perusopetusta. Erityiseen tutkintoon osallistuvan tulee osoittaa, että hänen tietonsa ja taitonsa vastaavat perusopetuksen eri oppiaineiden yleisen oppimäärän mukaisia tietoja ja taitoja.

Erityisessä tutkinnossa käytettävät todistukset:
1. todistus perusopetuksen oppiaineen oppimäärän suorittamisesta
2. todistus osittain suoritetusta perusopetuksen oppimäärästä
3. todistus perusopetuksen koko oppimäärän suorittamisesta

Perusopetuslain 38 §:ssä ei säädetä kenellekään ehdotonta oikeutta päästä erityiseen tutkintoon. Tutkinnon järjestämisestä päättää opetuksen järjestäjä. Opetuksen järjestäjällä tulee olla erityisen tutkinnon järjestämisestä kieltäytymiselle asialliset perusteet. Huoltaja voi myös kääntyä jonkin toisen opetuksen järjestäjän puoleen. Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi perusopetuksessa -määräyksen (OPH-281-2020) mukaan paikallisessa opetussuunnitelmassa tulee päättää erityisen tutkinnon suorittamisen mahdollisuuksista ja ajankohdista.

Jos kotiopetuksessa olevan oppivelvollisen huoltaja haluaa lapsensa osallistuvan erityiseen tutkintoon, on siihen osallistuminen maksutonta.

6. Oppivelvollisen merkitseminen Primus- ja Koski-järjestelmiin

   Kotiopetuksessa olevan oppivelvollisen asuinkunta tallentaa Koski-palveluun tiedon siitä, että oppivelvollinen ei osallistu perusopetuslain mukaisesti järjestettyyn opetukseen.

7. Linkkejä

   https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/kotiopetus

   https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980628

   Mitä kotiopetus on? | Suomen Kotikouluyhdistys ry